

Imrehné Sebestyén Margit

TANMENETJAVASLAT A RAJZ ÉS VIZUÁLIS KULTÚRA TANÍTÁSÁHOZ A 3. ÉVFOLYAM SZÁMÁRA

Készült A képzelet világa 3. tankönyv alapján

Éves óraszám: 55,5

Heti óraszám: 1,5

Óra	Téma, tananyag	Ajánlott tevékenységformák, módszertani javaslatok	Kompetenciák (készségek, képességek)	Javasolt taneszközök	Egyéb javaslatok a témakörhöz (projekt, játék, kutatómunka stb.)
1. témakör. Miért kellenek a játékok? (3 óra)					
1.	<p>Közvetlen tapasztalás útján szerzett élmények feldolgozása.</p> <p>Formaelemzés, tárgytervezés: régi és új játékok.</p> <p>Műalkotás-elemzés: gyermekjátékok ábrázolása a műalkotásokon. (Tk. 4. old.)</p> <p>Játszótéri játékok. (Tk. 6–7. old.)</p>	<p>1. Élménybeszámoló: melyek a legkedveltebb játszótéri játékok és miért? Játszótéri játékok formájának, díszítésének és használhatóságának elemzése.</p> <p>A játékok anyagainak megfigyelése (pl. népi játékok növényekből, építőjátékok fából vagy műanyagból stb.). (Tk. 5. old.).</p> <p>2. Választható ábrázolási feladatok.</p> <p>– Tankönyvi munka: játszótéri játékok benépesítése játszó gyerekekkel.</p> <p>– Érdekes, jól használható játszótéri játékok tervezése.</p> <p>– Egy vidámpark játékainak ábrázolása emlékezet vagy elképzelés alapján.</p>	<p>A megfigyelőképesség, a formaérzék és az anyanyelvi kommunikáció fejlesztése az alkotásokon, a fotókon és a valóságban látott játékok jellegzetességeinek szóbeli megfogalmazásával.</p> <p>Az esztétikai érzék, a formafantázia és az alkotó képzelet fejlesztése az új játékok tervezésével.</p> <p>Az ismeretszerzési és tanulási képességek (megfigyelés, elemzés, értelmezés, a vizuális emlékezet) fejlesztése a megadott szempontok alapján gyűjtött tárgyak külső jegyeinek összehasonlításával.</p> <p>A szociális kompetencia fejlesztése a csoportos improvizációs játékokkal.</p>	<p>Szemléltetés:</p> <p>– Id. Pieter Brueghel: Gyermekjátékok (1560), életkép.</p> <p>– Játszótéri játékok napjainkban (rajzok, fotók, filmrészletek, a tankönyv és a kézikönyv képei).</p> <p>Technikatankönyv: A játszótéri játékok anyagai és szerkezetei.</p> <p>A képzelet világa Tanári kézikönyv 10–13. old.</p> <p>Eszközök: a tankönyvi munkához: grafitceruza, színes ceruza, filctoll; a játékok tervezéséhez és a vidámparki jelenethez választható technika.</p>	<p>Hogyan játszottak régen a gyerekek?</p> <p>1. Gyűjtőmunka.</p> <p>A népi gyermekjátékok.</p> <p>2. Beszélgetés</p> <p>id. Pieter Brueghel Gyermekjátékok című festményéről adott megfigyelési szempontok alapján (szempontok: Tanári kézikönyv 10. old.).</p> <p>3. Szituációs játék: a kép egy választott részletének eljátszása, a gyermekek játékának utánzásával.</p> <p>Időutazás: hogyan játszottam az utcán 1560-ban? Egy képzeletbeli élménybeszámoló (vagy tudósítás) a festmény helyszínéről.</p>

2.	<p>Tárgytervezés. (Tk. 8–9. old.)</p> <p>A folt kompozíciós szerepe. Mintatervezés.</p> <p>Meseillusztráció. (Tk. 10–11. old.)</p>	<p>1. Tárgyelemzés: népszerű játékok elemzése közösen (forma, anyag, funkció). (Tk. 8–9. old.).</p> <p>2. Egyszerű formájú játék, pl. játékbaba (rongybaba), autó stb. látvány utáni ábrázolása.</p> <p>3. Meseillusztráció készítése Hárs László <i>A rongybaba története</i> című meséjéhez. (Tk. 10–11. old.)</p>	<p>A kommunikációs készség fejlesztése a tárgyak elemzésével. A megfigyelőképesség, a formaérzék és a színérzék fejlesztése a látvány utáni rajzolás során. Az esztétikai érzék, a formafantázia és az alkotó képzelet fejlesztése az új játékok tervezésével.</p>	<p>Szemléltetés: játékok a valóságban és képeken. Patchwork (foltvarrás) technikával készült textilmunkák. Eszközök: grafitceruza, filctoll, a kollázshoz: színes papírok, olló, ragasztó.</p>	<p>Gyűjtőmunka: Kedvenc játékok a valóságban, vagy azok képei prospektusokból és saját fotózással.</p>
----	--	---	--	--	---

2. témakör. Változó évszakok (6 óra)

3.	<p>Személyes élmények és emlékek verbális és vizuális kifejezése.</p> <p>Fák a természetben és a művészetben. Különös fák. Változó évszakok. (Tk. 12–15. old.)</p>	<p>1. Képolvasás: fák a természetben és a művészetben. Különböző alakú fák jellemzése a képek és a tankönyv rajzsorozata alapján. A tankönyv 14. oldalán látható tájképek összehasonlítása. A fotó és a festmény hasonlóságainak és különbségeinek összegyűjtése. A különös fákat ábrázoló festmények jellemzőinek megbeszélése. (Tk. 15. old.) A festmények hangulatát érzékeltető jelzők felsorolása. (Tk. 15. old.)</p> <p>2. Beszélgetés, élménybeszámoló: Az erdő változásainak megfigyelése különböző évszakokban.</p> <p>3. Ábrázolási feladat: A négy évszak jellegzetességeinek kifejezése színekkel és formákkal (tankönyvi munka).</p> <p>4. A 12 hónap ábrázolása csoportmunkában. (Leírás és szemléltetés: Tanári kézikönyv 26–27. old.)</p>	<p>A megfigyelőképesség, a vizuális emlékezet, az esztétikai érzék fejlesztése (a természet szépségeinek értékelése) és a környezettudatos magatartás kialakítása. A tanulók vegyék észre a táj szépségeit, és óvják a természeti és az épített környezet értékeit.</p> <p>Az anyanyelvi kompetencia (szókincs, beszédkészség, fogalmazás), az asszociációs (érzelmi és gondolati) és az emocionális képességek fejlesztése a látott festmény hangulatából kiinduló fogalmazás írásával.</p> <p>A vizuális emlékezet fejlesztése az évszakok jellegzetességeinek ábrázolásával.</p> <p>A szociális kompetencia fejlesztése az együttműködést igénylő csoportmunkával.</p>	<p>Szemléltetés: különböző korok faábrázolásai, különböző évszakban készült természetfotók, természetfilm-részletek, színekártyák, az erdő hangja (állathangok). Cézanne: Mont Sainte-Victoire. Friedrich: A hollók fája. Csontváry. Magányos cédrus (1907). Környezetismeret: tankönyv: A fa élete. A képzelet világa Tanári kézikönyv 18–21. old.</p> <p>Eszközök: grafitceruza, színes ceruza.</p>	<p>1. Előzetes feladatok: A természet megfigyelése, az erdő jellegzetességeit bemutató képek, természeti formák, fákról szóló találós kérdések, az erdő hangulatát kifejező dalok gyűjtése. Könyvtármunka: fákat ábrázoló műalkotások alkotóinak és a művek címének gyűjtése.</p> <p>2. Képkirakó (puzzle) játék: fákat ábrázoló – 5-6 darabra szétvágott – képek összerakása és felrakása a táblára (páros munka).</p> <p>3. A kép és a képzelet: Mese írása önállóan Csontváry: <i>Magányos cédrus</i> című festményéről. (Néhány tanuló meséje a Tanári kézikönyv 19. oldalán olvasható.)</p>
----	--	---	---	---	--

4.	<p>Természeti formák (levelek, őszi termések) ábrázolása. (Tk. 16–17. old.)</p>	<p>1. A természeti képek és jelenségek megfigyelése és a látvány jellemzése közös megbeszéléssel, pl. fakéreg, falevél. Beszélgetés a különböző anyagok felületéről.</p> <p>2. A forma látvány utáni ábrázolása a jellegzetességek kiemelésével (befoglaló forma).</p> <p>3. A megismert forma szubjektív átalakítása (grafika, festmény vagy papírkivágás készítése).</p>	<p>A megfigyelőképesség, a formaábrázolás, az arányérzék, az elemző képesség és az ábrázolás-technikai készségek fejlesztése a látvány utáni szabadkézi rajzolással.</p> <p>A kreativitás (ötletesség, képzeleti kiegészítések, átalakítás, alkotó képzelet) és a manuális készség fejlesztése a megfigyelt forma dekoratív és mesebeli áttervezésével.</p>	<p>Szemléltetés: A képzelet világa tankönyv 16–17. oldal illusztrációi (levélrajzok, frottázs, szimmetrikus papírkivágás). Tanári kézikönyv 22–27. old.</p> <p>Eszközök: színes ceruza, filctoll, olajpasztell, tempera, színes papírok, olló.</p>	<p>Előzetes feladat: Különböző alakú és különböző színű falevelek gyűjtése.</p> <p>Osztálydekoráció készítése közösen a legszebb levelekből.</p> <p>Csoportmunka: Levélország lakóinak meglevenítése a levélformák grafikai kiegészítésével.</p>
5.	<p>Közvetlen tapasztalatszerzés az anyagok különböző felületi jellegzetességeiről. A felület kifejezése a vizuális elemek alkotó használatával.</p> <p>1. A felület és a minta (Tk. 18. old.)</p> <p>2. „Fafejek” tervezése a fakéreg és a portré jellegzetességeinek összeolvasztásával. (Tk. 19. old.)</p>	<p>1. Tanulmányrajz készítése egy fakéregről egy valóságos részlet vagy fotó alapján. (Tk. 18. old.) A fakéreg felületi jellegzetességeinek utánzása pontok, vonalak, foltok (tónusok) alkalmazásával. Megfigyelési szempontok: a barázdák és repedések iránya, sűrűsége és mélysége, a világos és sötét tónusok aránya adott felületen belül.</p> <p>2. Egy mesében szereplő fakéreg felületének átértelmezése, dekoratív kidolgozása a rajzolat és a színek átalakításával. (Tk. 18. old.)</p> <p>3. Közös megbeszélés: milyen emberre mondjuk, hogy fafejű? A tankönyvben látható „fafejű portrék” jellemzése. Rajzos feladat: a befejezetlen fafejrajzok folytatása, a körvonal kiegészítése portrévá a fakérget utánzó vonalakkal.</p>	<p>A megfigyelőképesség, a látványértelmezés, az összefüggések felismerése (azonosságok és különbségek keresése), az absztrakciós készség (általánosítás és lényegkiemelés), az alkotóképesség fejlesztése a forma jellegzetességeiből kiinduló kreatív átalakítással.</p> <p>A szociális kompetencia fejlesztése a közös munka örömeinek ösztönző megtapasztalásával.</p> <p>Az anyanyelvi kompetencia fejlesztése a különböző fafajták felületi minőségét jellemző szavak gyűjtésével, a felületek jellemzésével.</p>	<p>Szemléltetés: Különböző fafajták, fotók fakéregkről, különböző meseillusztrációk faábrázolásai. Környezetismeret tankönyv: különböző fafajták. Magyar Értelmező Kéziszótár. (Fafejű: értetlen, ostoba.) Közmondások és szólások könyve. A képzelet világa tanári kézikönyv 28–29. old.</p> <p>Eszközök: grafitceruza, színes ceruza, filctoll/golyóstoll.</p>	<p>Előzetes feladatok:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Különböző felületű anyagok vagy azokat ábrázoló képek gyűjtése. – Különböző fafajták kéregmintái. – Fákhoz kapcsolódó dalok, közmondások és szólások gyűjtése. <p>Csoportmunka: Egymáshoz illeszthető, szabálytalan alakú „kéregfoltok” kivágása A/4- es rajzlapból. A „kéregfoltok” felületének kidolgozása fakéregszerű mintákkal. Cél: kéregszerű portré kialakítása úgy, mintha egy mesebeli fatörzs felületében jelenne meg egy arc.</p>

6.	<p>Kitalált dolgok, elképzelt események vizuális megjelenítése.</p> <p>Mesebeli fák. (Tk. 20–21. old.)</p> <p>Jelképes fák. (Tk. 22. old.)</p> <p>Életfák. (Tk. 23. old.)</p>	<p>Különleges fákat ábrázoló alkotások, meseillusztrációk elemzése. Közös megbeszélés a tankönyv kérdései és a Tanári kézikönyv 30. oldalán ajánlott szempontok alapján.</p> <p>Választható ábrázolási feladatok.</p> <p>1. Meseillusztráció festése az <i>Égig érő fa</i> vagy <i>A fából faragott hajadon</i> című mese fő motívumának – a különleges fának – ábrázolásával. A mese lényegének kiemelése és kidolgozása dekoratív részletekkel. (Tk. 21. old.)</p> <p>2. Az évet jelképező fa ábrázolása a hónapokat jelképező tizenkét ággal vagy levéllel, az ágakon a hónapokra jellemző formákkal és színekkel. (A feladat csoportmunkával is elkészíthető a tankönyvben leírtak szerint.)</p>	<p>Az anyanyelvi kompetencia és a megfigyelőképesség fejlesztése a látott formák hasonlóságainak és különbségeinek felismerésével és megfogalmazásával.</p> <p>Az esztétikai-művészeti kifejezőképesség (a kreativitás, az eredetiség, az alkotó képzelet, a találékonyság, a díszítőkézség) fejlesztése a megismert történet egyéni hangvétellő ábrázolásával.</p> <p>A manuális készség (eszközhasználat, pontosság, szimmetriaérzék) és a problémamegoldó gondolkodás fejlesztése a szimmetrikus papírkivágás elkészítésével.</p>	<p>Szemléltetés: Hajnal Gabriella: Ádám és Éva (gobelin).</p> <p>Gaál Éva, Heinzelmann Emma és Miroslav Cipár meseillusztrációi.</p> <p>Életfák a magyar népművészet mintakincséből, pl. a kalotaszegi világfa.</p> <p>Életfák (lengyel papírkivágás).</p> <p>Olvasás: Hárs László: Híresincsi mesefa. A képzelet világa Tanári kézikönyv 30–33. old.</p> <p>Eszközök: választható technika.</p>	<p>Előzetes feladatok: Mesékből és híres történetekből ismert híres fák jellemzőinek összegyűjtése. A mese címe és az abban szereplő különleges fa legfőbb jellemzőinek megbeszélése.</p> <p>Életfa papírkivágással: tengelyesen szimmetrikus kompozíció készítése függőlegesen félbehajtott A/4-es írólapból. (Leírás: Tk. 23. old.)</p>
----	---	--	--	--	---

3. témakör. Szobrok és domborművek (2 óra)

7.	Műalkotáselemzés: szobrok és domborművek. (Tk. 24. old.). Gipszdombormű készítése. (Tk. 25. old.).	1. Műalkotások összehasonlítása a képolvasás adott szempontjainak alkalmazásával. (Az elemzés szempontjai: Tanári kézikönyv 34. old.) A dombormű és a körplasztika összehasonlítása. 2. Dombormű készítése: Egy természeti forma, pl. levél, fakéreg vagy kisebb termések lenyomatának készítése agyagból vagy gipszből.	Vizuális megismerési és tanulási képesség, a képi emlékezet, a képolvasás, a vizuális művészeti szókincs gazdagítása, és az empátia fejlesztése a műalkotások megfigyelésével és megbeszélésével. A manuális készség fejlesztése a dombormű készítésével. A véleményalkotás, az intuitív képességek, az empátia és a kommunikációs képesség fejlesztése egy tárlat kiállított alkotásainak megtekintése alapján.	Szemléltetés: – Asszír dombormű. – Borsos Miklós: Odüsszeia II. (plakett). Samu Géza: Kétfelé növő fa. Tanári kézikönyv 34–35. old. Eszközök: agyag vagy gyurma, modellgipsz, keverőtál, természeti formák a lenyomatokhoz.	Múzeumi óra. Múzeumi kiállítás, helytörténeti gyűjtemény megtekintése. Eredeti műalkotások megfigyelése és értékelése egyéni vélemény- nyilvánítással. Egy tárlat közös megbeszélése és értékelése a tanórán.
----	--	--	--	---	--

4. témakör: Különleges útvonalak és varázstérképek (6 óra)					
8.	<p>Az alaprajz és a térkép: különböző térképfajták.</p> <p>Térképjelek tervezése. (Tk. 26–27. old.).</p>	<p>1. Egyszerű alaprajzok és térképek nézegetése, megbeszélése, értelmezése, a tér- és a síkábrázolás összehasonlítása.</p> <p>A térbeli tájrészlet vagy épülettömeg összehasonlítása a felülnézeti képével vagy az alaprajzzal. (Tk. 26–27. old.).</p> <p>2. A térbeliség megjelenítése síkon, pl. tömeg – alaprajz, táj – térkép. A felülnézeti ábrázolás jellegzetességeinek megbeszélése.</p> <p>3. Térképtípusok: földrajzi, történelmi, turista.</p> <p>4. A térképjelek jellemzői. A nagyítás és a kicsinyítés fogalmának megismerése.</p>	<p>A tanulási képességek (megfigyelőképesség, tapasztalati úton szerzett ismeretek, értelmezés) fejlesztése a tér és a sík összehasonlításával, a különböző térképtípusok jellegzetességeinek felismerésével.</p> <p>A térlátás, a térbeli tájékozódás és a képi emlékezés fejlesztése a közvetlen lakókörnyezet megismerésével. Motiváló hatású az ismeretlen útvonalak felfedezése és megismerése.</p> <p>Az információs képesség fejlesztése a jelek értelmezésével és alkotásával.</p>	<p>Szemléltetés: Egy város légi felvétele (madártávlati képe) és ugyanannak a részletnek térképrajza. Történelmi, földrajzi és turistatérképek. Egy közintézmény tömege és alaprajza.</p> <p>Eszközök: A képzelet világa tankönyv 26–28. old. Tanári kézikönyv 36–37. old. A magyarázó ábrákhoz színes ceruza.</p>	<p>Tájékozódási gyakorlat a lakóhelyen és a környékén. Az iskola és a lakóhely közötti útvonal megkeresése a térképen, az útvonal felvázolása emlékezetből.</p> <p>A lakóhely és környékének jellegzetes várainak és kastélyainak megismerése és elhelyezése a térképen.</p> <p>Elképzelt tér felülnézeti ábrázolása, pl. mesebeli vár, állatkert, vidámpark, egy társasjáték útvonala.</p>
9.	<p>Különleges információk megfigyelése és értelmezése. Különleges térképek („varázstérkép”) tervezése. (Tk. 29. old.)</p>	<p>1. A jelek, ábrák egyszerűsítése, egyértelmű jelentésének vizsgálata.</p> <p>2. Különleges térképek fő jellegzetességeinek megfigyelése és jellemzése közösen.</p> <p>3. Saját „varázstérkép” tervezése a megfigyelések során látottak inspirációja alapján.</p>	<p>A megismerő-és elemző képességek, a színalkalmazási és információs képességek, az absztrakciós képességek, továbbá a képzelet fejlesztése az egyszerű közlő ábrák értelmezésével és alkotó használatával.</p>	<p>Szemléltetés: Orosz István: Voltaire.</p> <p>Eszközök: színes ceruza, filctoll.</p> <p>A képzelet világa tankönyv 29. old., Tanári kézikönyv 38–39. old.</p>	<p>Gyűjtőmunka: Különleges, szokatlan térképek és térképszerű képzőművészeti ábrázolások gyűjtése, pl. Philip Allen: Atlaszok atlasza. Budakönyvek, Bp., 1994.</p>

10.	Mesepark (Tk. 30–31. old.)	1. Beszélgetés vidámparki élményekről. Az ott látott játékok jellegzetességeinek elmesélése. 2. Beszélgetés a tankönyv meseparkot ábrázoló rajzairól. (Spontán megnyilvánulások és a Tanári kézikönyv 40. oldalán olvasható szempontok alapján.) 3. A tankönyv feladatainak önálló megoldása: piktogramok értelmezése és tájékozódás a térképen. 4. Különleges épületek és játékok tervezése a meseparkba.	<p>Az anyanyelvi kompetencia (beszédképesség, fogalmazás) és a vizuális memória fejlesztése a látott formák jellemzésével és az emlékképek felidézésével.</p> <p>A vizuális kommunikáció és az információs képesség fejlesztése a piktogramok értelmezésével (az egyszerűsített formák és a színek figyelemfelkeltő, kiemelő szerepének értelmezése).</p> <p>A kreativitás és a problémamegoldó gondolkodás fejlesztése a különleges épületek és játékok tervezésével.</p>	Szemléltetés: Fotók a budapesti vidámparkról, a párizsi Disneylandről. Eszközök: A képzelet világa tankönyv 30–31. old., Tanári kézikönyv 40–43. old. Filctoll, olajpasztell, tempera.	Gyűjtőmunka: képek, rajzok, filmrészletek vidámparkokról, érdekes épületeket ábrázoló mesekönyvi illusztrációk. Szituációs játék: a mesepark bemutatása egy elképzelt személy helyében, pl. idegenvezető, parkigazgató stb. (Tk. 31/6. f.)
11.	Információközlő jelek és jelentésük. Zászlók. (Tk. 32–33. old.)	1. Közös megbeszélés a zászlók jellegzetességeiről: funkció, forma, színhasználat, díszítő motívumok. 2. Zászlófelismerő játékok közösen, pl. szétvágott zászlók képének összeillesztése páros vagy csoportmunkában, zászló felismerése egy részlet alapján stb. 3. A tankönyv feladatainak megoldása önállóan, írásban. 4. Meseország zászlójának tervezése.	<p>Az anyanyelvi kompetencia (beszédképesség, fogalmazás) és a vizuális memória fejlesztése a látott formák jellemzésével és a tanult ismeretek felidézésével.</p> <p>A kooperatív képességek fejlesztése páros és csoportmunkával.</p> <p>A kreativitás és a problémamegoldó gondolkodás fejlesztése az egyedi zászló tervezésével.</p>	Szemléltetés: Zászlók képei a tankönyvben. Sárváry Katalin: Gabriello (textilkép). Tankönyv 32–33. old. Tanári kézikönyv: 44–45. old. Eszközök: választható technika, pl. papírkollázs, filctoll vagy textílfestés.	Könyvtármunka: Különböző országok zászlói. Az egyik zászló jellemzőinek rövid írásbeli megfogalmazása önállóan. Kiselőadások a zászlókról.

12.	Társasjáték tervezése. (Tk. 34–35. old.)	1. Az érdeklődés felkeltése az otthonról behozott társasjátékok bemutatásával. Az egyik játék szabályainak és a tábla képi megoldásainak megbeszélése. 2. Tankönyvi munka: a társasjáték hiányzó képeinek kiegészítése a szabályban leírtaknak megfelelően. 3. Társasjáték tervezése önállóan: a szabály kitalálása, a pálya elrendezése, a képek elhelyezése és a felület esztétikus kidolgozása.	A problémamegoldó gondolkodás, a kompozíciós készség fejlesztése és az ötletes alkotó tevékenység kialakítása a társasjáték tervezésével. A matematikai kompetencia fejlesztése a játék logikus kitalálásával (a tábla felosztása, a játékszabályok kitalálása, a játszhatóság felmérése). Az esztétikai-művészi tudatosság fejlesztése a játék ötletes és igényes kidolgozásával.	Szemléltetés: Különböző táblás társasjátékok. A képzelet világa tankönyv társasjáték-rajza. (34–35. old.) Tanári kézikönyv 46–49. old. Eszközök: vonalzó, körző filctoll, színes ceruza.	Gyűjtőmunka: Régi és mai társasjátékok. Kedvenc társasjáték otthonról.
5. témakör. A karácsonyi ünnepkör (4 óra)					
13.	Készülődés az ünnepekre, ünnepi dekoráció. 1. Mikulás hajtogatása papírból. (Origami, Tk. 36. o) 2. Mikulás-csizma hajtogatása papírból. (Origami, Tk. 37. old.) 3. Elképzelt jelenet ábrázolása a Mikulás megjelenítésével.	Osztálydekoráció készítése (választható feladatok). 1. Origami papírmikulás készítése a tankönyvben megjelölt lépéssorrendek betartásával és pontos hajtogatással. (Tk. 36. old.) 2. A Mikulás-napi meglepetés ajándékok elhelyezésére szolgáló origami mikuláscsizma hajtogatása. 3. A Mikulás érkezése című jelenet vizuális ábrázolása választható technikával.	A megfigyelő és a reprodukáló képesség, a manuális készség, az igényesség fejlesztése és a pontos munkavégzés kialakítása. A szociális és állampolgári kompetencia fejlesztése a hagyományok, népszokások őrzésével és szerepjátékkal történő előadásával. Az alkotó képzelet fejlesztése a témához kapcsolódó jelenet egyéni hangvétellő ábrázolásával.	Szemléltetés: Mikulást ábrázoló képeslapok, csomagolópapírok, meseillusztrációk. Tanári kk. 50–51. old. Eszközök: piros vagy piros-fehér színű origamipapír, olló, ragasztó, filctoll, választható technika a Mikulás-képhez.	Gyűjtőmunka: A Mikulás ünnepnap időpontja és eredete. A Mikulás hagyományosan elfogadott külső és belső tulajdonságainak közös összegyűjtése. Hogyan készülődünk a Mikulásnapra? Mikuláshoz kapcsolódó találós kérdések gyűjtése és megfejtése. (Tanári kézikönyv 50. old.)

14.	<p>Karácsonyi szokások és jelképek.</p> <p>Az ünnep jellegzetes díszítő-motívumainak alkalmazása.</p> <p>Az ünnepi dekoráció jellegzetes tárgyai és színei.</p> <p>1. Műalkotások elemzése. (Tk. 38- 39. old.)</p> <p>2. Karácsonyi képeslapok tervezése. (Tk. 40–41. old.)</p> <p>3. Ablakdíszek készítése. (Tk. 42–43. old.).</p>	<p>1. Karácsony a művészetben. Jézus születését ábrázoló festmények megismerése.(Kik láthatók a képen, mi történik a képen és milyen helyszínen zajlik a cselekmény?)</p> <p>2. Választható alkotói feladatok. – Karácsonyi képeslapok elemzése (a régi és mai képeslapok összehasonlítása) és tervezése. Az ünnepre jellemző motívumok gyűjtése, tervezése és a végleges kompozíció kialakítása a gyűjtött motívumok kreatív, egyéni alkalmazásával.</p> <p>– Egyedi rajz vagy festmény készítése választható technikával.</p> <p>– Képeslapok készítése papírhajtogatással (origami).</p>	<p>Az anyanyelvi kompetencia és a képolvasás képességének fejlesztése a témához kapcsolódó műalkotások hangulatának értelmezésével.</p> <p>Az esztétikai érzék, a kreativitás, a problémamegoldó képesség és a manuális készség fejlesztése az alkalomhoz illő tárgyak tervezésével.</p> <p>A szociális kompetencia (közösségi érzés, együttműködés, emocionális érzések) fejlesztése az ajándékok személyre szóló megtervezésével és saját elképzelés szerinti megvalósításával.</p> <p>A matematikai kompetencia, a logikai gondolkodás fejlesztése a szimmetrikus formák pontos hajtogatásával és kivágásával.</p>	<p>Szemléltetés: régi és mai karácsonyi képeslapok, karácsonyi lakásdekoráció, csomagolópapírok, adventi koszorú, papírkivágással készült karácsonyi ablakdíszek.</p> <p>A képzelet világa tankönyv illusztrációi (Tk. 38–43. old.), Tanári kézikönyv 52–55. old.</p> <p>Eszközök: ceruza, vonalzó, filctoll, olajpasztell, festék, olló, fehér és színes írólapok, csomagolópapírok, gyertya.</p>	<p>Gyűjtőmunka: Képek, rajzok, versek (pl. József Attila: Betlehemi királyok), történetek a karácsonyi ünnepkör jeles napjairól, az ünnephez kapcsolódó hagyományokról és családi szokásokról (készülődés, utcák és lakások díszítése, hagyományos ételek stb.).</p> <p>Csoportmunka: ablakdíszek készítése hajtogatás vagy vágás technikájával fehér vagy színes papírokból. (Tk. 42–43. old., Tanári kézikönyv 55. old.)</p>
-----	--	--	---	--	--

6. témakör. Emberábrázolás (6 óra)

15.	<p>Elemző beszélgetés műalkotásokról. Műalkotások csoportosítása adott szempontok alapján, pl. kompozíció, műfaj, technika stb. (Tk. 44–47. old.)</p> <p>Az emberi test arányai és változásai. (Tk. 48–49. old.)</p>	<p>1. Szoborelemzés. (Tk. 44. old.) Közös megbeszélés, önálló véleményalkotás adott kérdések segítségével. (A művek témája: kiket látunk a szobrokon? Mit fejeznek ki a szereplők mozdulatai? Miben különbözik egymástól a szobrok stílusa?) A közös megbeszélés tapasztalatainak rövid összegzése.</p> <p>2. Festmények elemzése. (Tk. 45. old.) Gondolatok és érzelmek kifejezése szóban, írásban és rajzban (kompozíciós rajz, színvázlat, képfolytatás, fogalmazás, képzeletbeli riport, szerepjáték).</p> <p>3 Az emberi test változása. (A tankönyv rajzsorozatának elemzése, 48. old.) Emberábrázolás különböző nézőpontból (oldal-, elől- és hátulnézet). Tankönyvi munka.</p>	<p>A megfigyelőképesség, a kommunikációs készség (szókincs, képolvasás, helyes és kreatív nyelvhasználat, fogalmazás, önálló véleményalkotás), a képzelet, az elemző képesség és értelmezés, az esztétikai érzék, az empátia fejlesztése a témához kapcsolódó műalkotások jellegzetességeinek leolvasásával és az észrevételek megfogalmazásával.</p> <p>A hatékony, önálló tanulás: a máshol szerzett ismeretek adott célnak megfelelő kreatív alkalmazása (pl. környezetismereti tk.: Testünk, életműködéseink. A mozgás.)</p> <p>A természettudományos kompetencia fejlesztése: beszélgetés az egészséges életmódról és az egészséges testalkatról.</p>	<p>Szemléltetés: Sumer emberpár, Müron: Diszkoszvető, Archipenko: Bokszmérkőzés, Ferenczy Károly: Kődobáló fiúk, Fényes Adolf: Testvérek, Michelangelo: Ádám teremtése, Falusi előljáró szobra (ókori egyiptomi szobor), Ghirlandaio: Nagyapa és unokája, Fülöp György karikatúrái.</p> <p>Rajzsorozat az emberi test ideális arányairól.</p> <p>Eszközök: grafitceruza, színes ceruza.</p>	<p>Előzetes feladat, könyvtármunka: Embereket ábrázoló festmények és szobrok reprodukcióinak gyűjtése (az alkotó neve, az alkotás címe, mikor készült).</p> <p>Az egyik alkotás szereplőjének külső tulajdonságainak leírása, a látottak alapján következtetés a belső tulajdonságokra.</p> <p>Fogalmazás: – Egy elképzelt történet írása Fényes Adolf festményéről. – Hogyan éreztem volna magamat a kődobáló fiúk között?</p>
-----	--	---	--	---	--

16.	<p>Műalkotások elemzése: a térviszonyok és a mozgás megfigyelése.</p> <p>A mozgás fázisai. (Tk. 50. old.)</p> <p>Állókép–mozgókép. (Tk. 51. old.)</p>	<p>1. Műalkotások elemzése: A mozdulatok szerepe a mondanivaló kifejezésében. (Megfigyelési szempontok: Tanári kézikönyv 58.old.)</p> <p>2. A mozdulat jellemzőinek megfigyelése, a vázolás gyakorlása (tankönyvi munka).</p> <p>3. Állókép–mozgókép. A rajzfilm. Pörgettyűmozi készítése egyszerű eszközökkel. (Tk. 51. old.)</p> <p>4. Csoportmunka: Egy választott sportoló jellegzetes mozdulatának egyéni ábrázolása, majd közös kompozíció készítése a rajzok frízszerű egymás mellé sorakoztatásával.</p>	<p>Az anyanyelvi kommunikáció és a képolvasás képességének fejlesztése a témához kapcsolódó műalkotásokon látható szereplők kompozíciós térben elfoglalt helyének értelmezésével és a mozdulatok szóbeli leírásával.</p> <p>A hatékony, önálló tanulás fejlesztése a tankönyv szövegének értelmezésével és az összefüggések felismerésével.</p> <p>A szociális kompetencia (közösségi érzés, együttműködés) fejlesztése a csoportmunkával összeállított kompozíció kialakításával.</p>	<p>Szemléltetés: A tankönyv illusztrációi (50–51. old.). Pl. Glatz Oszkár: Birkózó fiúk. Tanári kézikönyv 58–61. old.</p> <p>Eszközök: a tankönyv megkezdett ábrái a rajzfolytatáshoz; a csoportmunkához egyforma méretű rajzlapok, olajpasztell/filctoll vagy tempera.</p>	<p>Szerepjáték: A tankönyv mozdulatokat és mozgássort bemutató festményeinek és rajzainak eljátszása (tánc- és sportmozdulatok).</p> <p>Képkirakó: Egy mozdulatsor fázisrajzainak a történesnek megfelelő sorrendbe állítása.</p>
-----	--	---	--	---	---

17.	<p>A forma egyszerűsítése foltra.</p> <p>Körvonal – árnykép – részletek (Tk. 52–53. old.)</p>	<p>1. Motiváció: Törő István <i>Az árnyék</i> című versének felolvasása.</p> <p>2. Összehasonlítás közös megbeszéléssel: melyek a hasonlóságok és különbségek egy forma sziluettje és árnyéka között?</p> <p>2. Választható alkotói feladatok: – Tankönyvi munka: körvonal alapján a részletek kitalálása. Egy sportoló körvonalakkal megrajzolt alakjának kiegészítése részletekkel. (Tk. 53. old.) – Dekoratív felület tervezése egymást részben fedő emberi alakok körvonalaiból. A feladat csoportmunkában is elkészíthető úgy, hogy mindenki megtervezi vagy kép alapján megrajzolja az emberi alak körvonalát egy tetszőleges mozdulatba (belső részletek nélkül), majd a körvonala mentén kivágja a formát a papírból (kb. A/4-es méretben). Ezután egy nagy kartonra mindenki ráilleszti és körberajzolja a saját formáját. Végül egy közösen megbeszélte terv szerint készülhet el a közös kép színes kidolgozása.</p>	<p>A megfigyelőképesség, az esztétikai ítéletképesség (elemzés, összefüggések felismerése), a képi emlékezet és a kombinatív (átalakító és képzeleti kiegészítő) képességek fejlesztése.</p> <p>Cél az alkotómunkához való játékos, érdeklődő, hozzáállás kialakítása, a kreativitás és a szociális kompetencia fejlesztése az együttműködést igénylő életnagyságú kontúrrajzok egyéni hangvétellő, újszerű kidolgozásával.</p> <p>Az önismeret fejlesztése a vizuális esztétikai jellegű preferenciák érvényre juttatásával.</p>	<p>Szemléltetés: A tankönyv szemléltető ábrái: 52–53. old.</p> <p>Tanári kézikönyv 62–65. old.</p> <p>Eszközök: grafitceruza, színes ceruza, filctoll, tempera/olajpasztell, fehér és színes papírok, egyéni megoldások tetszőlegesen választható technikával, pl. a Tanári kézikönyv 65. oldalán látható gyermekmunkák (kollázs, festékfújás, nyomtatás).</p>	<p>Motivációs játékok. (Tk. 52. old.)</p> <p>Összekeveredtek a valóságos formák és árnyékaik. Feladat az összetartozó formákat párba állítani.</p> <p>A tankönyvben lévő Mikulás árnyékán a hibás részletek önálló megkeresése.</p> <p>Formák kitalálása körvonalaik alapján. (Körvonalrajzok a táblán.)</p> <p>Életnagyságú kontúrrajz készítése (páros munka): Egymást rajzolják körbe a gyerekek: az egyik ráfekszik egy nagy papírra, a másik pedig körberajzolja. A rajzot felöltöztethetjük mesebeli szereplőnek, alakíthatunk belőle egy kitalált fantasztikus figurát, de ha jelmezbe öltöztetjük, akkor farsangi dekorációt készíthetünk belőlük.</p>
-----	---	---	---	--	--

18.	<p>A forma átalakítása. (Tk. 54–55. old.).</p> <p>Képelemzések. Stilizált, díszítőmintává átalakított emberalak tervezése.</p> <p>Egyszerű közlő ábrák értelmezése és készítése.</p>	<p>1. Beszélgetés és önálló véleményalkotás a művészi átalakítás jellemzőiről szemléletes példák bemutatásával: formaredukció (egyszerűsítés, a lényeg kiemelése), síkformává alakítás, díszítés, valós formák összekeverése. (Tk. 54-55. old.)</p> <p>2. Választható alkotói feladatok.</p> <p>– Egy kedvenc meseszereplő alakjának kidolgozása a test felületének dekoratív átalakításával.</p> <p>– Az emberi test ábrázolása formaegyszerűsítéssel, pl. csak geometrikus formákból álló test. (Tk. 55. old.)</p>	<p>Az anyanyelvi kommunikáció fejlesztése a tankönyv szövegének értelmezésével és a művészi átalakítás jellemzőinek önálló megfogalmazásával.</p> <p>A kreativitás (az absztrakciós és a kombinatív képességek, az alkotó képzelet, az önállóság és az eredetiség) fejlesztése az alkotói feladatokkal.</p> <p>A kombinatív képességek fejlesztése a vizuális jelek jelképek alkotó használatával.</p>	<p>Szemléltetés: Magyar népművészeti tárgyak („Miska” boroskancsó, faragott tükrös pl.: Juhász kedvesével).</p> <p>Picasso: Lány játékcsonakkal (1938).</p> <p>Ókori krétai szobor.</p> <p>Viera Bombová: Meseillusztráció (1972).</p> <p>Emblémák, piktogramok egyszerűsített formái.</p> <p>Tanári kk. 66–69. old.</p> <p>Eszközök: színes ceruza, filctoll.</p>	<p>Gyűjtőmunka: Régi korok stilizált formái, népművészeti ábrázolások, a 20. század festészetének és szobrászatának valóságot átalakítva ábrázoló stílusai (pl. kubista, szürrealista), meseillusztrációk.</p> <p>Projektfeladat: Egy önállóan választott sportág emblémájának terve. Cél: az embléma díszíttesse a sportoló pólóját, a sportág zászlaját vagy a sportkört bemutató prospektust.</p>
-----	--	---	--	--	--

19.	<p>Mozgásfázisok.</p> <p>1. Papírajzok:</p> <p>a) Mozduló papírember. b) Rajzos titok. (Tk. 56. old.).</p> <p>2. Tornázó bohóc (Tk. 57. old.).</p>	<p>1. Ráhangolódás a témára: Tornamozdulatok közös végzése a teremben.</p> <p>2. Beszélgetés az emberi mozdulatok jellegzetességeiről (az elmozdulások/izületek pontjainak összegyűjtése: váll, könyök, csukló, csípő, térd, boka, ujjak, nyak, a gerinc hajlása).</p> <p>3. Differenciált feladatkiadás: – Mozduló papírember: az emberi mozdulatok ábrázolása egy előlnézetből ábrázolt egyszerűsített emberforma tizenkét részre darabolt testrészeinek különböző helyzetbe illesztésével. (Tk. 56. old.) – Rajzos titok: négyfős csoportokban készülhet a feladat (részletes leírása a tankönyv 56. oldalán található).</p>	<p>A játékos tanulás, a kísérletezés örömeinek kialakítása a motivációs feladatokkal.</p> <p>A megfigyelőképesség, a képi emlékezet és a lényeglátás képességének fejlesztése egy mozdulatsor jellemző elemének kiemelésével.</p> <p>Az anyagismeret, a manuális készség, a forma- és arányérzék, a kreativitás és a problémamegoldó képességek fejlesztése a papírmunkák készítésével, új technikák kipróbálásával.</p>	<p>Szemléltetés: robotokat bemutató képek, farsangi képek, maszkok, jelmezek Diós Márta: Kézműveskönyv kisiskolásoknak. Holnap Kiadó, Bp., 2002. A képzelet világa tankönyv 56-57. old., Tanári kézikönyv 70-71. old.</p> <p>Eszközök: színes és fehér karton, grafitceruza, színes ceruza, filctoll, olló, ragasztó, miltonkapocs vagy spárga.</p>	<p>Papírajzok: tornázó bohóc. A konstruálás lépései: a forma felrajzolása (körvonal és az elmozduló részletek jelölése), a felület elképzelés szerinti díszítése, a forma kivágása, részekre darabolása, a testrészek összeillesztése különböző mozduló helyzetbe úgy hogy egy elképzelt tevékenységet vagy hangulatot fejezzen ki, a legjobbnak talált mozdulat felragasztása egy színes kartonra. Közös értékelés.</p>
7. témakör. Farsang (3 óra)					
20.	<p>Farsangi szokások.</p> <p>Jelmezek álarcok tervezése. (Tk. 58–61. old.).</p>	<p>1. Farsangi jelenet ábrázolása képkiegészítéssel (tankönyvi munka) vagy önálló képalkotás személyesen átélt farsangi élmények ábrázolásával.</p> <p>2. Tankönyvi munka: különböző korok jellegzetes álarcai.</p> <p>3. Farsangi álarc készítése saját célra. (Tk. 61. old.)</p>	<p>A kreativitás, a kompozíciós készség, a képzelőerő fejlesztése és az alkotó tevékenység megszerettetése az átélt események, a kitalált dolgok megjelenítésével.</p> <p>A manuális készség (kézügyesség, eszközhasználat, anyagismeret, pontosság) fejlesztése a farsangi tárgy tervezésével.</p>	<p>Szemléltetés: A tankönyv ábrái: 58–61. old. Tanári kézikönyv 72–75. old. Szyksznian Wanda: Naptártervek. (Tk. 59. old.)</p> <p>Eszközök: a témának megfelelő választható technika.</p>	<p>Gyűjtőmunka: farsangi álarcok, farsangi jelmezek, farsangi hagyományok (népszokások, ételek, bálók, farsangi dekoráció).</p> <p>Csoportmunka: farsangi osztálydekoráció készítése a gyűjtött formákból és képekből.</p>

8. témakör. Képes történetek – képregények (7, 5 óra)					
21.	<p>Képsorozatok régen és ma.</p> <p>Rövid történet ábrázolása képsorozatban. (Tk. 62–65. old.)</p>	<p>1. A képregény rajzolásának jellegzetességei. Régi korok képsorozatai. (A tankönyv feladatainak önálló megoldása a közös megbeszélés után.)</p> <p>2. Egy átélt vagy kitalált történet ábrázolása a tankönyvben (64. old.) látott mezopotámiai doboz díszítéséhez hasonló sávos ábrázolásban.</p>	<p>A megfigyelőképesség, az anyanyelvi kommunikáció és az ábrázoló és kifejező képesség fejlesztése a műalkotások, látványok, leírásával, esztétikai minőségeinek jellemzésével.</p> <p>A problémamegoldó gondolkodás fejlesztése a cselekmény lényeges részleteinek képi kiemelésével.</p>	<p>Szemléltetés:</p> <p>– Képsorozatok: régi korok híres történetei (pl. a római Traianus-oszlop, a firenzei Paradicsomkapu).</p> <p>– Mai képregények.</p> <p>– Tanári kk. 76–77. old.</p> <p>Eszközök: választható grafikai eszközök.</p>	<p>Gyűjtőmunka:</p> <p>Újságok képregényei.</p> <p>Páros feladat:</p> <p>Újságokból kivágott képregénykockák összekeverése, majd az eredeti eseménynek megfelelő sorrendbe állítása. Kitalált történet önálló megfogalmazása a képsorozathoz.</p>
22.	<p>Változások, folyamatok, jellegzetes állapotok, helyzetek, történetek megfigyelése.</p> <p>Képregény tervezése.</p> <p>(Tk. 66–67. old.)</p>	<p>1. Beszélgetés napjaink divatos képregényeiről (téma, szereplők, stílus, szövegkép).</p> <p>2. Megfigyelési feladat: időrendiséget kifejező fázisképek alkalmazása egy adott történet vagy esemény néhány képből álló képsorozatának feldolgozásakor.</p> <p>3. A megfigyelt képregény egy részletének rajzi módosítása.</p>	<p>Az anyanyelvi kommunikáció fejlesztése (beszédkészség, a kép tartalmának szóbeli jellemzése).</p> <p>A tanulási képességek (problémamegoldó gondolkodás, a megértés, a helyes következtetés, a vizuális kommunikáció és a logikai készség) fejlesztése egy történet helyes sorrendjének értelmezésével.</p>	<p>Szemléltetés:</p> <p>A tankönyvben látható képregény és képsorozat, 66–67. old.</p> <p>Tanári kézikönyv 78–79. old.</p> <p>Eszközök: filctoll, színes ceruza.</p>	<p>Kiegészítő feladat.</p> <p>– „Egy napom története” című kép ábrázolása képregény formájában.</p> <p>– Kedvenc mese vagy egy tanult történet illusztrálása képregényszerűen, képsorozatban.</p>
23.	<p>Egy vers feldolgozása képsorozatokban.</p> <p>(Tk. 68–71. old.)</p>	<p>Tankönyvi munka. <i>Az ablakmosó egy toronyházon</i> című vers képregényszerű kidolgozása. A tankönyv illusztrációinak kiegészítése a vers tartalmának megfelelő részletrajzokkal.</p>	<p>A megfigyelőképesség, az alkotó képzelet, az asszociációs képességek fejlesztése az állóképekből álló képsorozat önálló, ötletes megalkotásával.</p>	<p>Szemléltetés:</p> <p>A tankönyv rajzai, 68–71., Tanári kk. 80–81. old.</p> <p>Eszközök: filctoll, színes ceruza.</p>	<p>Képeskönyv készítése közös munkával.</p> <p>A történet jeleneteinek egyéni ábrázolása, majd a lapok időbeli történésnek megfelelő illesztése.</p>

24.	<p>Elképzeltek esemény vagy környezet vizuális megjelenítése.</p> <p>A jövő képzeletbeli bemutatása. (Tk. 72. old.)</p>	<p>1. Beszélgetés a tankönyv illusztrációjáról vitaindító kérdések segítségével. A táj urbanizálódását szemléltető rajzsorozat kapcsán térjünk ki a környezetvédelem fontos teendőire, a környezetpusztító tevékenységek csökkentésére.</p> <p>2. Tankönyvi munka: az adott táj változásának vizuális szemléltetése, a képsorozat befejezése.</p>	<p>A környezettudatos magatartás kialakítása a természetvédelemhez kapcsolódó közös megbeszéléssel. A megfigyelőképesség, a látványértelmezés, a térérzék, és a képzelet fejlesztése a fantáziaképek készítésével. A kooperációs képességek fejlesztése a téma közös megbeszélésével, a részfeladatok felosztásával és közös kidolgozásával.</p>	<p>Szemléltetés: Jörg Müller: Ahol valamikor rét volt című rajzsorozata. Tankönyv 72. old., tanári kézikönyv 82. old. Eszközök: filctoll, színes ceruza (Tk. 72. old.) Közös kép: választható technika.</p>	<p>Csoportmunka vagy páros munkák: -Utazás a múltból a jövőbe című fantáziakép rajzolása egy nagyméretű lapra. -A jövő városa című fantáziakép rajzolása és festése.</p>
25.	<p>A természet csodái a nagyító alatt. (Tk. 73. old.)</p>	<p>1. A természeti forma részleteinek megfigyelése a nagyító alatt, a kinagyított részletek ábrázolása.</p> <p>2. Ráközelítés – nagyítás. Rajzsorozat készítése a ráközelítés folyamatáról, a részletek egyre jobb felismerhetőségéről.</p>	<p>A megfigyelőképesség, a látványértelmezés, a forma- és arányérzék, a reprodukáló képesség, a kompozíciós készség és az eszközhasználati készség fejlesztése a látott forma ábrázolásával.</p>	<p>Szemléltetés: Nagyító vagy mikroszkóp alatt nagyított képek, rovargyűjtemény. Tankönyv 73. old. Tanári kézikönyv 84–85. old. Eszközök: kézi nagyító, grafitceruza.</p>	<p>Gyűjtőmunka: Növény- és állatképek a nagyításhoz.</p> <p>Csoportmunka: Egy rovarkép szétvágott, majd fénymásolóval kinagyított fekete-fehér tónusú részleteinek színezése egyénileg, majd az eredeti forma közös összeállítása.</p>

9. témakör. Húsvét (1, 5 óra)

26.	<p>A húsvéti ünnep jelképei és szokásai. Az ünnepi dekoráció jellegzetességei és motívumai.</p> <p>A húsvéti tojás díszítése. (Tk. 74. old.)</p> <p>Origami. Húsvéti tálalódaru. (Tk. 75. old.)</p>	<p>1. Közös megbeszélés: a húsvéti tojások színezésének és díszítésének hagyományos és új megoldásainak összegyűjtése. A minták és színek jelentésének értelmezése. Összegzés: a tankönyv 74. oldalán.</p> <p>Közös megbeszélés: mit értünk a természet tavaszi újjászületésén?</p> <p>2. A hímes tojások különböző festési technikájának megismerése. (Szemléltetés: képek, rajzok, valóságos festett tojások.)</p> <p>3. Húsvéti tojás díszítésének tervezése választható technikával.</p> <p>4. Origami: húsvéti tálalódaru hajtogatása színes papírból. (Tk. 75. old.)</p>	<p>A megfigyelőképesség, a látványértelmezés, a reprodukáló képesség, az alkotóképesség, az ötletesség, az eszközhasználati készség és a manuális készség fejlesztése a húsvéti tojásfestés hagyományos és új technikáinak megismerésével.</p> <p>A szociális és állampolgári kompetencia fejlesztése a hagyományörzés jelentőségének megértésével.</p> <p>A megismert technikákhoz kapcsolódó szókincs bővítése (berzselés, pingálás, karcolás, rámászás).</p>	<p>Szemléltetés: – Húsvéti képeslapok, festett hímes tojások. – Tanári kk. 86–87. old.</p> <p>Eszközök: A papírra tervezett tojásmintákhoz: tempera, olajpasztell. A viaszkarchoz: tempera, szappan, gyertya, karcoló eszköz. A papírkivágáshoz: olló, fehér vagy színes írólapok. A hímes tojás festéséhez: kifűjt vagy főtt tojás, tojásfestékek, méhviasz, festőedény.</p>	<p>Gyűjtőmunka: Húsvéthoz kapcsolódó találós kérdések és népszokások, hímes tojás-minták.</p> <p>Fessünk igazi hímes tojást! Díszítsük a keményre főzött vagy kifűjt tojás felületét a tankönyv leírásából választott technikák valamelyikével. (Tk. 74. old.)</p> <p>Ablakdíz készítése papírkivágással. A szimmetrikusan díszített tojásformát félbehajtott írólapból kell készíteni, a mintákat körömvágó ollóval kell kialakítani.</p>
-----	---	--	---	---	---

10. témakör. A valóság és a jellemző forma (10, 5 óra)

27.	<p>A látvány ábrázolása közvetlen megfigyelés és emlékezet alapján.</p> <p>1. Madarak a műalkotásokon. (Tk. 76. old.)</p> <p>2. A madarak formája és felülete. A madártollak rajzolata. (Tk. 77. old.)</p> <p>3. Versillusztráció. (Tk. 78. old.)</p> <p>4. A madárkereskedés lakói. (Tk. 79. old.)</p>	<p>1. Képelemzés – összehasonlítás adott szempontok alapján. (Tk. 76. old.)</p> <p>2. Választható ábrázolási feladatok (differenciált feladatkiadás).</p> <p>– Látvány utáni tanulmányrajzok készítése madártollakról.</p> <p>– Indián fejdísz tervezése valósághű vagy mesebeli tollak rajzaiból. (Tk. 77. old.)</p> <p>– Versillusztráció. A madárforma színezése a versben olvasott színek követésével. (Blaise Cendrars: Kék madár.)</p> <p>– Rajzkiegészítés. A madárkereskedés lakói. Díszmadarak ábrázolása.</p>	<p>A megfigyelőképesség, a vizuális emlékezet, a reprodukáló készség, a forma- és színérzék, továbbá a rajztechnikai készség fejlesztése a látvány vizuális értelmezésével.</p> <p>A kreativitás (a képzelet, az ötletesség, az ismeretek alkalmazási képessége) és a kooperatív kompetencia fejlesztése a kollektív motivációs játékok örömeinek megtapasztalásával és a saját elképzelések megvalósításával.</p>	<p>Szemléltetés: Madarak egy fa koronáján (egyiptomi falfestmény). Paul Klee: Táj sárga madarakkal (1923). Madarakat ábrázoló képek, rajzok vagy rövid filmrészletek, madárhangok. Tanári kézikönyv 88–91. old.</p> <p>Eszközök: színes ceruza, filctoll, akvarell vagy tempera, viaszkar.</p>	<p>Előzetes feladatok: Madárformák, madártollak, madarokról szóló találós kérdések, közmondások és szólások gyűjtése.</p> <p>Motivációs játékok: – Madárfajták felismerése találós kérdések alapján. – Madarokról szóló közmondások és szólások értelmezése közösen. – Képkirakó játék csoportmunkában: három madárkép egyenként 4-5 részre vágott és összekevert képének összeállítása.</p>
-----	--	---	--	--	--

28.	<p>Látvány utáni ábrázolás. A forma jellemző nézetei.</p> <p>1. A körvonaltól a részletekig. (Tk. 80. old.)</p> <p>2. Papírnyomat (Tk. 81. old.)</p> <p>3. Origami: csapkodó szárnyú madár. (Tk. 88–89. old., Kiegészítő anyag)</p>	<p>1. Beszélgetés a tankönyv madarat ábrázoló rajzsorozatának fázisrajzairól. A látvány utáni, valóság-hű rajz készítése (a forma fő arányainak vizsgálata szemmértékkel, a befoglaló forma felvázolása, a körvonal elnagyolt rajza, a részletek megrajzolása, a tónusok vagy a színek jelölése).</p> <p>2. Választható alkotói feladatok.</p> <p>– Látvány utáni tanulmányrajz készítése egy madárról (kép vagy kitömött forma alapján).</p> <p>– Madarat ábrázoló egyiptomi amulett kontúrrajzának kiegészítése a belső részletek dekoratív kidolgozásával. (Tk. 80. old.)</p> <p>– Papírnyomat készítése. (Tk. 81. old.)</p> <p>– Origami madár hajtogatása négyzet alakú színes papírból.</p>	<p>Az anyanyelvi kommunikáció fejlesztése a látott formák szóbeli értelmezésével.</p> <p>A megfigyelőképesség, a forma- és arányérzék, a rajztechnikai készség, a manuális képességek fejlesztése a látott formák ábrázolásával.</p> <p>A kreativitás fejlesztése a megkezdett rajz ötletes kiegészítésével.</p> <p>A szociális kompetencia fejlesztése (együttműködés, egymás segítése) és az igényes munkavégzés kialakítása a közös kompozíció készítésével.</p>	<p>Szemléltetés:</p> <p>– Tutanhamon sírjában talált madár formájú védő amulett.</p> <p>– Egyszerű forma rajzolása a befoglaló formától a részletekig. A képzelet világa Tk. 80–81. old.</p> <p>Tanári kézikönyv 92–95. old.</p> <p>Eszközök: grafitceruza, színes ceruza, filctoll, színes papírok, a papírnyomathoz grafitceruza, olló, ragasztó, tempera vagy nyomdafesték, nyomóhenger, írólap.</p>	<p>Csoportmunka.</p> <p>Közös kompozíció összeállítása egyforma méretű és alakú geometrikus formákba rajzolt madárrajzokból. A tankönyvben szemléltetett feladathoz egyenlő oldalú háromszögeket kell kivágni famentes rajzlapból. A háromszögekbe mindenki úgy rajzolja bele a madarat, hogy annak testrészei a háromszög mindhárom oldalát érintsék. (Tk. 85. old., Tanári kézikönyv 95. old.)</p>
-----	--	---	---	---	---

29.	<p>A látvány átírása. (Tk. 82. old.)</p> <p>A forma jele és jelentése. (Tk. 83. old.)</p> <p>A valóságos forma átalakításának módjai: a jellegzetességek kiemelése, a lényegtelen részletek elhagyása, dekoratív díszítés, elvonatkoztatás a valóságos színektől. Sötét–világos kontraszt lehetősége a dekoratív formaképzésben.</p>	<p>1. Közös megbeszélés: meseillusztrációk, dekoratív ábrázolások (pl. textilminták), a magyar népművészet mintái, a tankönyv különböző madárábrázolásai (Tk. 82. old.), madárszerű keveréklények régi korok történeteiből és ábrázolásaiból (Tk. 83. old.).</p> <p>2. Ábrázolási feladatok. – A négy évszak valamelyikét megszemélyesítő madár ábrázolása (egy madár körvonalán belül a választott évszakra jellemző színek, formák vagy jelenetek rajza). – Madárszerű keveréklények tervezése. A rajzolás előtt rövid nyelvi játék. A szójátékban teremtett lények megjelenítése választható technikával, pl. kollázs vagy papírmozaik készítése szétvágott állatformák részleteinek új elrendezés szerinti felragasztásával.</p>	<p>Az esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség fejlesztése (kreativitás, ön kifejezés, alkotóképesség), a játékoság fontosságának hangsúlyozása és az alkotás örömeinek megtapasztalása az alkotás során.</p> <p>A képzelőerő, az asszociációs és a kombinatív képességek fejlesztése a valóságos formák különös társításával és a valósághű formák dekoratív áttervezésével.</p> <p>Az anyanyelvi kommunikáció fejlesztése a témához kapcsolódó szógyűjtéssel és a szójátékkal.</p>	<p>Szemléltetés: Egyiptomi szfinx (oroszlántest, emberfej), asszír kapuőrző lények, a középkori bestiárium furcsa lényei, az ókori mitológia szereplői. A képzelet világa tankönyv 82–83. old. Tanári kézikönyv 96–99. old. Jorge Luis Borges: Képzelt lények könyve, Helikon Kiadó.</p> <p>Eszközök: kollázs: színes papírtépés, ragasztás, viaszkarcc, festék/filctoll.</p>	<p>Könyvtármunka: – Különböző stílusú madárábrázolások vagy jelképes tartalommal rendelkező madarak (pl. turul) rajzos gyűjtése. Az egyik forma átdolgozása egyéni elképzelések alapján, pl. madárasszony tervezése. Egy fej nélküli madár képének felragasztása a rajzlapra. A kép rajzos kiegészítése hársziárá: a madár fejének helyére női fej rajzolásával.</p> <p>Szituációs játék: Képzeletbeli interjú készítése a rajzban kitalált keverék lényekkel.</p>
30.	<p>Egy történet főszereplőjének kiemelése képi eszközökkel.</p> <p>Versillusztráció. (Tk. 84. old.)</p>	<p>1. Közös megbeszélés: a madárijesztők közös jellemzői.</p> <p>2. Választható alkotói feladatok: – Tankönyvi munka: rajzfolytatás a barátságos madárijesztőről szóló vers alapján. – A madárijesztő jellemző tulajdonságainak ábrázolása <i>A barátságos madárijesztő és barátai</i> című kép festésével.</p>	<p>A megfigyelőképesség és az anyanyelvi kommunikáció fejlesztése a tanult forma jellegzetességeinek közös megbeszélésével és a képzeletbeli riport készítésével.</p> <p>A kreativitás, a problémamegoldó gondolkodás és a manuális készség fejlesztése az alkotó feladatokkal.</p>	<p>Szemléltetés: Madárijesztőket ábrázoló képek és történetek. A képzelet világa tankönyv 84. old. Tanári kézikönyv 100–105. old.</p> <p>Eszközök: a tankönyvben színes ceruza és filctoll, az egyéb alkotó munkához választható technika.</p>	<p>Csoportmunka. – Életnagyságú madárijesztő készítése különböző hulladék anyagokból. – Kiállítás (madárijesztő szépségverseny) rendezése az elkészült munkákból. (Tanári kézikönyv 105. old.) – A győztes megszólalása (képzeletbeli interjú készítése).</p>

31.	<p>Egy történet főszereplőjének kiemelése képi eszközökkel.</p> <p>Meseillusztráció készítése. (Tk.86–87. old.)</p>	<p>1. Horgas Béla: Madaras Néni meséje. A mese felolvasása (tanári bemutatás). Megfigyelési szempontok és tevékenységek a meseolvasás közben. (Tanári kézikönyv 106. old.)</p> <p>2. Megbeszélés: a Madaras Néni jellemzése saját szavakkal (külső és belső tulajdonságok). A szövegben aláhúzott külső jellegzetességek felolvasása. Milyen madarak szerepeltek a mesében: költöző vagy nálunk telelő madarak?</p> <p>3. Kompozíciós tervvázlatok készítése és az illusztráció kidolgozása.</p>	<p>A kreativitás (az alkotóképesség, az ötletesség, a képzelőerő), a kompozíciós készség (a lényeg kiemelése mérettel és színnel), az anyaghasználati készség fejlesztése.</p> <p>A tanulási képességek és a vizuális memória fejlesztése a korábban tanult ismeretek alkalmazásával.</p> <p>A környezettudatos magatartás kialakítása: környezetvédelem, téli madáretetés, madáretető készítése.</p> <p>Hogyan gondoskodjunk télen a madarokról?</p>	<p>Szemléltetés: Meseillusztrációk kompozíciói (a főszereplő hangsúlyozásának módjai), madarak fotói, különböző madarábrázolások, madárhangok.</p> <p>A tankönyv madárrajzai, 86–87. old. Tanári kézikönyv 106–107. old.</p> <p>Eszközök: választható technika.</p>	<p>Gyűjtőmunka: Madárképek, madárnevek, madárhangok, meseillusztrációk.</p>
-----	---	---	---	---	--

32.	<p>Látvány utáni ábrázolástól a forma átalakításáig.</p> <p>1. A víz alatti élet. (Tk. 90–91. old.)</p> <p>2. Meseillusztráció: <i>A tengerszem titka</i> című népmese. (Tk. 94. old.)</p>	<p>Választható ábrázolási feladatok.</p> <p>1. Egy önállóan kiválasztott hal valóságghú ábrázolása rajz vagy kép alapján.</p> <p>2. A három kívánságot teljesítő mesebeli aranyhalacska megfestése kitalált mintákkal és színekkel.</p> <p>3. Mit lát a bűvár a víz alatt? Fantasztikus képzeletbeli jelenet vizuális bemutatása a tankönyv gondolatébresztő, megkezdett rajzának folytatásával (Tk. 91. old.).</p> <p>4. Csoportmunka. Akvárium vagy egy víz alatti bűvárkaland ábrázolása. Nagyméretű kép készítése közösen.</p> <p>5. Meseillusztráció készítése <i>A tengerszem titka</i> című népmeséhez.</p> <p>6. Híres halakról szóló történet, pl. a bibliai Jónás és a cet történetének ábrázolása.</p>	<p>A megfigyelőképesség, a figyelem összpontosítása, a forma- és színérzék fejlesztése a látvány utáni vázlatrajz készítésével.</p> <p>A képzelőerő, az asszociációs és a kombinatív képességek, a kompozíciós készség fejlesztése a valóságghú formák dekoratív áttervezésével.</p> <p>A tanulási képességek és a vizuális memória fejlesztése a korábban tanult ismeretek alkalmazásával.</p> <p>A játékos tanulás, a kísérletezés örömeinek kialakítása a motivációs feladatokkal és a szituációs játékkal.</p>	<p>Szemléltetés: Képek, rajzok, természetfilmek halakról, bűvárkaland.</p> <p>A képzelet világa tankönyv 90–91. old. Tanári kézikönyv 108–111. old.</p> <p>Környezetismeret tankönyv: Hazai halaink.</p> <p>Eszközök: grafitceruza, tempera, olajpasztell.</p>	<p>Előzetes feladatok: Képek, rajzok gyűjtése halfajtákról és egyéb vízben élő állatokról és növényekről.</p> <p>Az akváriumok berendezésének jellemzői.</p> <p>Vizuális játékok: – A halakhoz vezető víz alatti labirintuszjáték megfejtése, a helyes útvonal kiemelése színezéssel (Tk. 90. old.). – Halforma kialakítása a számok sorrend szerinti összekötésével (Tk. 90. old.).</p> <p>Szerepjáték: A megrajzolt hal tulajdonságainak ismertetése szerepjátékkal, pl. Én vagyok a ponty...</p>
-----	---	--	--	--	---

33.	<p>A jellemző nézet és a forma jele.</p> <p>A látvány átalakítása a jellegzetességek kiemelésével.</p> <p>1. Egyszerűsítés – piktogram tervezése. (Tk. 92. old.)</p> <p>2. Mozaik. (Tk.93. old.)</p> <p>3. Origami. (Tk. 93. old.)</p>	<p>Ismétlés: A piktogram jellemzőinek felidézése közös megbeszéléssel.</p> <p>A piktogram jellemzőinek közös összegzése: a forma jellemzőinek kiemelése, a lényegtelen részletek elhagyása, egyszerű, de könnyen felismerhető forma, kevés szín (többnyire csak egy) alkalmazása.</p> <p>Választható ábrázolási feladatok. 1. Papírdúc készítése: az egyszerűsített forma sablonjának megtervezése, kivágása, a forma nyomtatása. 2. Étlap tervezése egy halételeket áruló vendéglő számára.</p>	<p>A tanulási képességek és a vizuális memória fejlesztése a korábban tanult ismeretek alkalmazásával.</p> <p>A vizuális kommunikáció, az absztrakciós képességek (lényegkiemelés, egyszerűsítés, általánosítás), a szín- és formaérzék és a kompozíciós készség fejlesztése a piktogram tervezésével.</p> <p>A szociális kompetencia és a manuális készség (kézügyesség, anyaghasználati készség) fejlesztése az együttműködést és koncentrációt igénylő csoportmunkával.</p>	<p>Szemléltetés: Formák egyszerűsített képei (piktogramok). Mozaikburkolatok, mozaiktechnikával készült faliképek.</p> <p>Eszközök: A papírdúchoz: famentes rajzlap, folyékony ragasztó, olló, nyomdahenger, tempera vagy nyomdafesték. Tankönyvi munkához: grafitceruza, filctoll. Mozaikképhez és az origamihoz: színes papírok, famentes rajzlap, folyékony ragasztó.</p>	<p>Csoportmunkák.</p> <p>1. Mozaikkal készítése: – Egyszerű halforma felrajzolása a rajzlapra. – A különböző színű papírok kisebb-nagyobb darabokra tépése és színek szerinti csoportosítása. – Először a háttér, majd a forma kidolgozása. (Leírás: Tk. 93.)</p> <p>2. Origami. Egyszerű halformák hajtogatása színes papírokból. Közös kompozíció alkotása a különböző méretű papír halformákból.</p>
-----	--	--	--	--	--

11. témakör. Regényes várak és lakóik (3 óra)

34.	<p>Műalkotások elemzése. (Tk. 96–97. old.)</p> <p>Különböző típusú várak és a várak részei. A központi (centrális) vár. A diósgyőri vár. (Tk. 98–99. old.).</p> <p>Kívül vagy belül (Tk. 101. old.).</p> <p>Cifra palota (Tk. 100. old.).</p>	<p>1. Műalkotások elemzése. Jelenetek a várvédő hősök életéből. Wagner Sándor: Dugovics Titusz önfeláldozása (1859). Székely Bertalan: Egri nők (1857).</p> <p>2. A középkori várak jellegzetes típusainak és részeinek megismerése. A centrális vár és az alaprajz fogalmának értelmezése önállóan (Kislexikon használata). A tankönyv magyarázó ábráinak értelmezése és a feladat önálló megoldása az olvasott szöveg alapján. (Tk. 98–99. old.)</p> <p>3. Választható ábrázolási feladatok. – Restaurálás. Várat ábrázoló festmény vagy rajz hiányos részeinek kiegészítése. – Egy képzeletbeli jelenet ábrázolása a vár lakóinak életéből. Mi történik a vár ablakán kívül és belül? (Tk. 101. old.) – Rajzkiegészítés (Tk. 100. old.). A tankönyv palotarajzának kiegészítése az adott minták folytatásával (faktúragyakorlat, szimmetriaérzék fejlesztése).</p>	<p>Az anyanyelvi kommunikáció (szövegalkotás szóban és írásban, beszédkészség, szövegértés) és a véleményalkotás képességének fejlesztése a műalkotások elemzésével és összehasonlításával.</p> <p>A hatékony, önálló tanulás (információgyűjtés, fogalmmagyarázat) képességének fejlesztése az új fogalmak önálló értelmezésével, a szakkönyvek és a lexikonok használatával.</p> <p>A megfigyelőképesség és a reprodukáló képesség fejlesztése a restauráló feladattal.</p> <p>Az esztétikai-művészeti tudatosság fejlesztése a más művészeti ágak adott témához kapcsolódó alkotásainak megismerésével, pl. Olvasás tankönyv: Nándorfehérvár ostroma. Ének: középkori udvari zene, trubadúrénekek. A Cifra palota... kezdetű dal.</p>	<p>Szemléltetés: Limbourg testvérek: Kalendárium Berry herceg imakönyvéből. Jakob Alt: Árva vára (vízfestmény, 1800-as évek). Wagner Sándor: Dugovics Titusz önfeláldozása (1859). Székely Bertalan: Egri nők (1857). Telepi Károly: A diósgyőri várrom. Tanári kézikönyv 114–117. old.</p> <p>Eszközök: a tankönyvben: grafitceruza, színes ceruza, filctoll; rajzlapon: az adott témának legjobban megfelelő választható technika, pl. filctoll, tempera, olajpasztell vagy viaszkar.</p>	<p>Előzetes feladatok: – Várakhoz kapcsolódó személyes élmények (kirándulások, múzeumlátogatások, várromok). – Várakhoz kapcsolódó közmondások és szólások gyűjtése. – Beszélgetés a korabeli várakok életéről a várakat ábrázoló képek, rajzok és a könyvekben olvasottak vagy filmen látottak alapján. – A várudvarban zajló izgalmas történetek képzeletbeli felidézése, pl. lovagi torna, hétpróba, színészek és udvari bolondok előadása, táncmulatság stb. – Történetek gyűjtése a várvédő hősökről.</p> <p>Könyvtári munka: A lakóhely és környékének várai (szöveges és rajzos gyűjtés).</p>
-----	--	--	--	---	--

35.	<p>Történetek, kitalált dolgok megjelenítése. A kiemelés képi eszközei.</p> <p>1. Varázskulcs. (Tk. 102. old.)</p> <p>2. Meseillusztráció. (Tk. 103. old.)</p>	<p>Választható alkotói feladatok (differenciált feladatkiadás).</p> <p>1. Várlabirintus tervezése.</p> <p>2. Különleges alakú, érdekes mintázatú, csodálatos színekben pompázó varázskulcs tervezése egy mesebeli palota kapujához. További variáció: a zöldvár és a kékvár kulcsának színes kidolgozása a zöld és a kék színárnyalatok kikeverésével.</p> <p>3. Meseillusztráció. Szécsi Magda: A zöldvár kincse. A mesében szereplő várak elképzelt formájának ábrázolása és színezése a mesében leírt színek alkalmazásával. Színkeverési feladat: a zöld és a kék sok árnyalatának kikeverése.</p>	<p>A kreativitás, az átélő képesség a kompozíciós készség és a színhasználati készség fejlesztése a történetek, versek mesék, kitalált dolgok vizuális megjelenítésével.</p> <p>A játékos tanulás, a kísérletezés örömeinek kialakítása a motivációs feladatokkal és a szituációs játékkal.</p> <p>A kísérletezés bátorságának kialakítása, az alkotás örömeinek és a sikerélmény pozitív hatásának átélése a tanuló érdeklődéséhez közel álló feladatokkal.</p> <p>A szociális kompetencia és a problémamegoldó képesség fejlesztése a közös alkotás elkészítésével.</p>	<p>Szemléltetés: Színsorok, hideg és meleg színárnyalatok. Knósszosi palota alaprajza (Kréta szigete). Díszes kulcsok különböző korok művészetéből, pl. gótikus (Tk. 102. old.) vagy barokk stílusú kulcsok. Johannes Itten: A színek művészete. A képzelet világa Tanári kézikönyv 118–121. old.</p> <p>Eszközök: filctoll, tempera vagy olajpasztell.</p>	<p>Vizuális játék: A labirintusrajz megfejtése. A négy saroktoronyos várlabirintus kijáratának megkeresése (Tk. 102. old.).</p> <p>Szituációs játék: Rövid, de izgalmas történet kitalálása arról, hogy kivel találkoztunk a labirintusvárban, milyen kalandokat éltünk át, hogyan győztük le az ellenséget és végül hogyan találtuk meg a kijáratot.</p> <p>Csoportmunka. Csipkerózsika várának megtervezése. Milyen lehetett a vár szerkezete? Hogyan fonta be a csipkebokor a várfalat? Vajon milyen pózban aludtak el a vár lakói?</p>
-----	---	---	---	---	---

12. témakör. A sárkányok országában (1, 5 óra)

36.	<p>Az elbeszélő ábrázolás.</p> <p>Műalkotások elemzése. (Tk. 104–105. old.)</p> <p>Színkeverés. (Tk. 106–107. old.)</p> <p>Papírsárkány. (Tk. 108. old.)</p>	<p>1. Önálló szövegértelmezés a tankönyvben (Tk. 104. old.).</p> <p>2. Képelemzés – összehasonlítás. Paolo Uccello: Szent György és a sárkány (1456). Orosz ikon: Sárkányölő Szent György (14. század vége). A Szent Györgyről szóló legenda megismerése (Tk. 105. old. szövege). A képelemzés szempontjai: a szereplők elhelyezése a képen (sík- és térábrázolás, egyszínű háttér és térmélység érzékeltetése), a főhős és a sárkány tulajdonságainak érzékeltetése kifejező mozzanatokkal és színekkel. Választható ábrázolási feladatok: – Egy ismert mese híres sárkányának ábrázolása egyéni ötletek alkalmazásával. – Színkeverési feladatok: sárkányrajzok színezése a tankönyvben megadott szempontok alapján (Tk. 106–107. old.). Cél: a három főszín (sárga, vörös, kék) felhasználásával tizenkét színárnyalat kikeverése a színek megfelelő arányú egymásra satírozásával.</p>	<p>Az anyanyelvi kommunikáció és a hatékony önálló tanulás fejlesztése a tankönyv szövegének megadott szempontok szerinti feldolgozásával.</p> <p>A megfigyelőképesség, az önálló véleményalkotás és a képolvasás képességének fejlesztése a témához kapcsolódó műalkotásokon látható szereplők kompozíciós térben elfoglalt helyének értelmezésével és a mozzanatok szóbeli leírásával.</p> <p>A vizuális képzelet fejlesztése és a közös munkavégzés örömeinek megtapasztalása a mesefigurák tervezésével.</p> <p>A színérzék és a színhasználati készség fejlesztése a színkeverési feladatokkal.</p> <p>Az esztétikai-művészeti tudatosság fejlesztése a más művészeti ágak adott témához kapcsolódó alkotásainak megismerésével, pl. Olvasás: Szent György legendája. Csorba Piroska: Peti naplójából – A sárkány című vers részlete.</p>	<p>Szemléltetés: Kolozsvári testvérek bronzszobra: Szent György és a sárkány. Paolo Uccello: Szent György és a sárkány (1456). Orosz ikon: Sárkányölő Szent György (14. század vége). Ősállatok, sárkányszerű kihalt lények képe (sárkánygyík, őshüllők). Régi korok és távoli tájak népeinek sárkányábrázolása, pl. kínai sárkányok. Mesebeli sárkányok (meseillusztrációk). A képzelet világa Tanári kézikönyv 122–125. old.</p> <p>Eszközök: A tankönyvben színes ceruza. A rajzlapon és a közös kompozícióban választható technika.</p>	<p>Előzetes feladatok. Gyűjtőmunka: – Különleges sárkányokról szóló mesecímek és rajzok. – Sárkányokról szóló versek, találós kérdések, meserészletek. – A sárkányok külső és belső tulajdonságai. – Kihalt, sárkányszerű őssállatok (őshüllők) és a mesebeli sárkányok összehasonlítása.</p> <p>Szerepjáték: A Paolo Uccello festményén szereplő királynő és Szent György megszólaltatása. Meséljük el, mire gondoltak vajon a képen ábrázolt (és a róluk szóló legendából megismert) nehéz küzdelem közben! Páros feladat: Közös színkeverési játék: a jégsárkány és a tűzsárkány felületének színezése csak hideg vagy csak meleg színekkel.</p>
-----	--	--	--	---	---

13. témakör. Év végi összefoglalás. Értékelés (1, 5 óra)

37.	A tanév során szerzett ismeretek felmérése, a legfontosabb tudnivalók felidézése, a vizuális feladatok egyéni és közös értékelése.	1. Tankönyvi munka: A tanév során szerzett vizuális ismeretek összegzése a tankönyv keresztretjvényének önálló megfejtésével. (Tk. 109. old.) A feladat elvégzése izgalmas a tanulóknak, ha versenyezhetnek egymással. A győztes az a tanuló lesz, aki elsőként írja be a lelőhely nevét a szkíta aranyszarvas képe alatti táblázatba. A feladat közös ellenőrzése és értékelése. 2. Az éves munka értékelése: Rögtönzött kiállítás, közös megbeszélés, tanári kérdések segítségével önértékelés. Az egész évben készült munkák rendszerezése. A tanulók véleménye a saját munkáikról: kedvenc feladat, legjobban sikerült munka, a legszebb tankönyv kiválasztása.	A tanulási és a kommunikációs képességek, a kreativitás, az önismeret, az önértékelő képesség, az önálló munkavégzés, az emlékezőképesség fejlesztése és mások munkájának megbecsülése.	Szemléltetés: A zöldhalompusztai aranyszarvas (Kr. e. 400 körül). A keresztretjvényben szereplő alkotások (Ghiberti: a firenzei Paradicsomkapu, Fényes Adolf: Testvérek). Válogatás a tanulók egész évben készült munkáiból. Eszközök: beszélgetés, szókétyák, képkirakó.	Időutazás a tanév feladatai között. Az egész évi tanórai munkát megőrkítő jelenetek vetítése. Természetesen akkor, ha a tanár megőrkítette az egyes feladatok érdekesebb fázisait (digitális fotók, videó). A látottakhoz kapcsolódó élmények, emlékképek felidézése.
-----	---	---	---	---	---